

Öwez ýykyňlan / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar, Sözler

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Öwez ýykyňlan / satiriki hekaýa ÖWEZ ÝYKYLAN

Elkyssa, indi habary kimden al, Göroglydan al. Ol gaçalagyny aldyryp, buýtar-suýtaryny bes etmeli boldy. Bir mahaldan Görogly bilindäki jöwher pyçagy, düýrme gylyjy çykaryp, Aýsoltanyň öňünde goýdy-da:

– Aýsoltan, Görogly onda gitdi, munda gitdi diýip, sapalak atyp otyryn. Görogly men, ine, men. Seniň agaňy öldüren men. Şu ýaraglary al-da, meni öldür – diýdi. Indi, gepi Aýsoltandan eşideliň.

– Seni öldürenim bilen agam direlmez. Indi agamyň ornuna sen maňa aga bolay.

Şu ýerde Görogly mes bolup, joşup, depesi gök diräp, «Aýsoltan, aglama, agaň bolayyn» diýip aýdym aýtdy. Elbetde, hormatly okyjy, Göroglynyň şol aýdymy mehaniki ýazga alynmandyr. Iň gowusy, siz ony radioda Magtymguly Garlyýewiň aýtmagynda diňländigiňizi hakydaňyza getiräýiň. Ýene habary Aýsoltandan eşideliň.

– Görogly aga, maňa aga bolanyň ýagşy. Meniň ýurdumyň aýlyk bir ýanynda Hind şäheri diýen bir ýurt bar. Onuň häkimine Garahan töre diýýärler. Şol enemden bolalym bäri meni almak arzuwynda. Agamdan gorkusyna gala gelebilmän ýördi. Agamyň ölenini eşitse, ol gelip, meni alar diýip, ondan gaçgak bolup gaýtdym. Meniň şol belamy, Garahan döwni dep etseň, onsoň maňa çyn aga bolup bilersiň.

– Garahan döwi kül edip, külüni nasa goşup, onam mysgallap nökerlerine atdyrars – diýip, Görogly bir nagra dartyp, düýrme gylyjyny gynyndan sogrup, ýene ýerine saldy. Jöwher pyçagyny oklap gapdy.

– Ýigitler, Sapar Märem, Däli Mätel, Seýtek Gyrma, Handan batyr, Bedrüstem, Hajy Sumsar, ertiriň özünde ýola taýýar

boluň, gidýäs duşman üstüne – diýip, Görogly ýene bir nagra çekdi weli, bu gezek Çardagly Çandybil elenip gitdi.

Bu sözden soň kyrk ýigit Sapar Kösäniň daşyny aldylar.

– Kösäm, meni şu uruşdan alyp galsaň, bir teňňe bereýin – diýip, Däli Mätel özelenmäge oturdy.

– Menem şol äteňet döwüň ýüzüni görmäýin-le, ine-de teňňäni nagt edýän – diýip, Seýtek Gyrma bir teňňäni küti barmaklary bilen Sapar aga tarap pyzyp goýberdi.

– Menem gitjek däl, me.

– Teňňe şirin janymdan gowumy, me, al...

Gepiň gysgasy ýagşy, garaz, kyrk ýigidiň Handan batyrdan öňňesi Kösä para-peşgeş berip, Gürjüstan ýurduna gitmezligiň aladasyny etdi.

Elkyssa, ertesi gün guşluga galanda, Aýsoltan, kyrk ýigidi bilen Görogly ýola rowana boldular. Az ýöräp, köp ýöräp, bir ýerde düşlediler. Sapar Köse Göroglynyň ýanyna baryp:

– Görogly, bir maslahat bar. Men ataň Jygaly bege-de, kakaň Ady bege-de maslahat bererdim. Sen bizi, kyrk ýigidi alyp gitme, nätjek sürlenişip ýörüp. Hamana, uly bir galany, giden bir ýygyny basyp aljak ýaly – diýdi. – Garahan törä, onuň leşgerlerine, tüweleme, güýjüň ýeter.

– Ýok, bolmaz, Märem aga – diýip, Görogly atlanyberdi.

Sapar Kösäniň şunuň ýaly synanyşyklarynyň birküç sanysy puja çykdy.

– Be, allajanlarym, indi näme emel edip, hile gursamkam?! – diýip, Köse aşaky dodagyny dişläp, başyny ýaýkap oturdy. Birdenem Sapar Märemiň mekir gözleri oýnaklap başlady:

– Tapdym! – diýip, hamana düwnük keseliniň dermanyny tapan alyn ýaly, ýeňillik bilen syçrap ýerinden galdy.

Indi habary kimden al, Görogly beg bilen Aýsoltandan al, şol ýöräp baryşlaryna bular Gürjüstan ýurduna golaý bardylar. Iň soňky düşelgä baryp, atlylar atdan düşdüler.

– Görogly, bir maslahat... – diýip, Sapar Köse gürrüňe başladam welin, Görogly:

– Sapar aga, aýdybam oturma, şol maslahatyň bolmaz – diýdi.

– Meniň aýtjak zadym özüňe bähbitli gürrüň – diýip, Sapar Märem sakgalyny däl-de, taýpy ýaly eňegini sypalady.

- Hany, Sapar aga, aýt bakaly, eşideli, bähbitlisi bolsa?!
- Aýtsam, Görogly, ýalňyz balaň Öwez jan şu ýyl 10-njy klasy gutardy, ýetişenlik attestatyny aldy. Ol indi üçekde kepderi kowalap ýörmeli bolarmy?!
- Oh, Sapar aga, oglum Öwez jan şu ýyl ýokary okuw jaýyna okuwa girmelidir-ow – diýip, Görogly bir nagra dartdy weli, asman-zemin lertzana geldi. Ýer goduklap atlar ürküşip, gaýalar kül-peýekun boldy.
- Biz Garahan döw bilen urşy soňa goýmaly bolarys-ow, ýa-da ýeňildik diýip, aman dilesekmikäk?! Öwez jany diplomsyz-a goýup bolmaz – diýip, Görogly Gyrata böküp mündi.
- Görogly, «Atylan ok daşdan gaýtmaz» diýlen nakyl bardyr. Sen ýoluňdan galma. Instituty özümüz oňararys – diýip, Köse kyrk ýigidem yzyna tirkäp, Çardagly Çandybile gaýdarman boldy.
- Sapar Köse, zaňňar, ýeke özüň git ahyry, kyrk ýigit meniň ýanymda galsyn – diýip, Görogly güldi.
- Aý, Görogly, ýoldaş, men ýeke gidip biljek däl – diýip, Sapar Köse aýtdy. – Ýogsam menem gitjek däl.
- Baryň onda, hemmäňize rugsat berýän. Ýoluňyz ak bolsun! – diýip, Görogly ýigitlere ak pata berdi. – Ýagdaýlary telegramma, telefon üsti bilen habar edip duraweri, Kösäm – diýibem aýtdy.
- Indi habary kimden al, Garahan töreden al. Jarka-da jarka, gylyçlar, galkanlar çakyşyp, uly söweşler boldy. Üç dokuz gün diýleninde Göroglynyň güýji gaçdy. Çöken ördek ýaly boldy-da, ýer bagyrtlan ördek ýaly boldy-da, ýer bagyrtlap ýatyberdi. Çünki oňa Kösedden telegramma gelipdi. Gözleri ümezlän Görogly: «Öwez ýykyldy **nkt** näme maslahat Köse» diýen sözleri zordan saýgarýardy. «NKT» nokat diýilidigidi.
- Wah, duşmandan asgynlajak däl weli, şu okuw meselesi meni halys çökerip barýar – diýip, Görogly ýer godukladyp bir nagra çekdi. Görogly diňe bir mertlikde, atarmanlykda, çaparmanlykda Görogly däl-de, ol akyl-paýhaslylykda-da hiç kimden pes oturmaýardy. Ol derrew Sapar Kösä telegramma berdi. «Agaýunusa aýt **nkt** dyrnagyna seretsin **nkt** näme görüňär – Görogly» – diýen sözler sime siňip gitdi. Ertesi Sapar agadan jogap haty geldi. Onda şeýle diýilýärdi: «Agaýunusyň dyrnagynda **nkt** goýun

görüňýär – Köse».

Özüňize mälim bolşy ýaly, Görogly zaňňar düşüşdä, derrew Kösä telegramma ýollady. «Goýun Genjimde köpdür **nkt** Görogly». Şondan soň Görogly urşy wagtlaýynça bes edip, telegrafyň jaýyna göçüp bardy-da, gamak krowat goýdy. Özem apparatyň ýanynda dik durup, lentany okaberdi. Hä diýmänem Kösedən ýene howsalaly telegramma geldi. Ol şeýle mazmunlydy:

[i]»Görogly tizden maslahat ber **nkt** Genjim diýen husyt agaň bizi goýunlarynyň ýele ýanyndanam geçirenok – Köse»[/ii]
Görogly bu telegrammany okap:

– Häk, Sapar agany WUZ aljyradýar öýdýän, telegrammany gysga ýazyp, pul tygşytlamanam unudypdyr. Aý, hawa-da, institut gäbiňi azdyrjak-la – diýip, ysgynsyz towugyň ganaty ýaly aşak sallanan murtuny ýene aşaklygyna sypalady. Şondan soň Görogly gahar-gazap bilen telegramma ýazylýan blanka ýapyşdy. Ýazdy, çyzdy, bozdy, ýyrtdy, mynjyradyp sebede oklady. Ahyrsoňunda şeýle sözleri taslady. «Genjime Reýhan Arabyň gyzy Bibijany galyňsyz mugt beripdim **nkt** ol zaňnardan kyrk müň manada derek goýny gaňryp alyň – Görogly». Görogly ýokardaky mazmunly telegrammany äpişgejikden içerik uzatdy. Telegramma kabul edýän gyz:

– Ýaşuly, «zaňňar» diýen sözüňizi çyzjakdyrys. Biz onuň ýaly medeniýetsiz, paýys sözleri kabul edemzok – diýdi.

– Bolar, gyzym, çyzaýyň. Biz bir sähraýy adamdyrys – diýip, Görogly aýtdy.

Soňra esli wagtlap, ine, şeýle mazmunly telegrammalar iki tarapa gatnady.

«Genjimden galyňa derek goýny gygyrdyp aldyk **nkt** baý zörledip aglady-ha – Köse».

«Oňarypsyňyz **nkt** hereket ediberiň – Görogly».

«Abuturiýent Öwez Göroglyýew üstünlik gazanýar -Köse».

«Goýun keramatly jandardyr – Görogly».

«Kaka jan, men indi student **nkt** gutlap bilersiň – Öwez».

«Günde kyrk guzyny çekiň **nkt** iýsin iş bitiren tä men barynçam -Görogly».

«Işimizi ýokary gözegçilik edarasyndan we KRU-dan barladylar **nkt** nätmeli? – Köse».

«OBHSS-den aman bolsaňyz bolar **nkt** KRU bilen oňsarys – Görogly».

«Biz saňa telegrammany edaranyň hasabyndan berýärdik **nkt** şony derňewçiler nädogry diýdiler – Köse».

«Beýle etmäň **nkt** Agaýunusyň hasabyndan beriň – Görogly».

«Görogly, tizräk gel **nkt** garaşýarys – Agaýunus».

«Eýýäm göresiň geläýdimi? – Görogly».

«Etimiz bilen mesgämiz gutardy **nkt** bergimiz müňe ýetdi – Agaýunus».

«Ýumurtga börek iý **nkt** Gülruhy et komnibatynyň garyn-içege sehine işe ýerleşdiräý **nkt** gijesine bulka kombinatynda işlesin **nkt** sol ýerden mesge alar – Görogly».

«Kaka, akrapdan öň geleweri **nkt** meniň gyşky semestrim golaýlaşýar – Öwez».

Gurbangylyç HYDYROW. Satiriki hekaýalar